

Kartläggning av farliga kemiska ämnen i textil

Kristin Larsson kristin.larsson@kemi.se

Toxikolog/Utredare, Kemikalieinspektionen

Textildialogen 5 maj 2021

Kartläggning av farliga ämnen i textil

Utfördes som ett deluppdrag inom ramen för Regeringsuppdraget:
Kartläggning av förekomsten av farliga kemiska ämnen i produkter och varor som ännu inte är begränsade inom EU (2017-2020).

Kartläggning baserad på kemiska analyser

Textilvaror

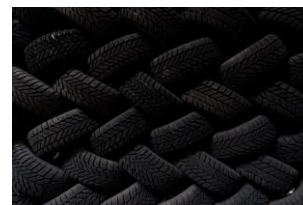

Intimhygienprodukter

Papper/papp i kontakt med livsmedel

Kartläggning baserad på litteratur/ branschfarenheter

Gummi och Silikon

Papper och papp

Plast

Rapporter

- www.kemi.se/publikationer/rapporter

Urval av prover till kartläggning av textil

35 textilvaror

24 kläder (varav 14 för barn)
2 maskeraddräkter
5 filter/spjäsängsskydd
2 mattor
2 tyger

Fibertyper

- Bomull
- Ull
- Polyester
- Viskos/lyocell
- Akryl
- Nylon
- Fiberblandning med elastan

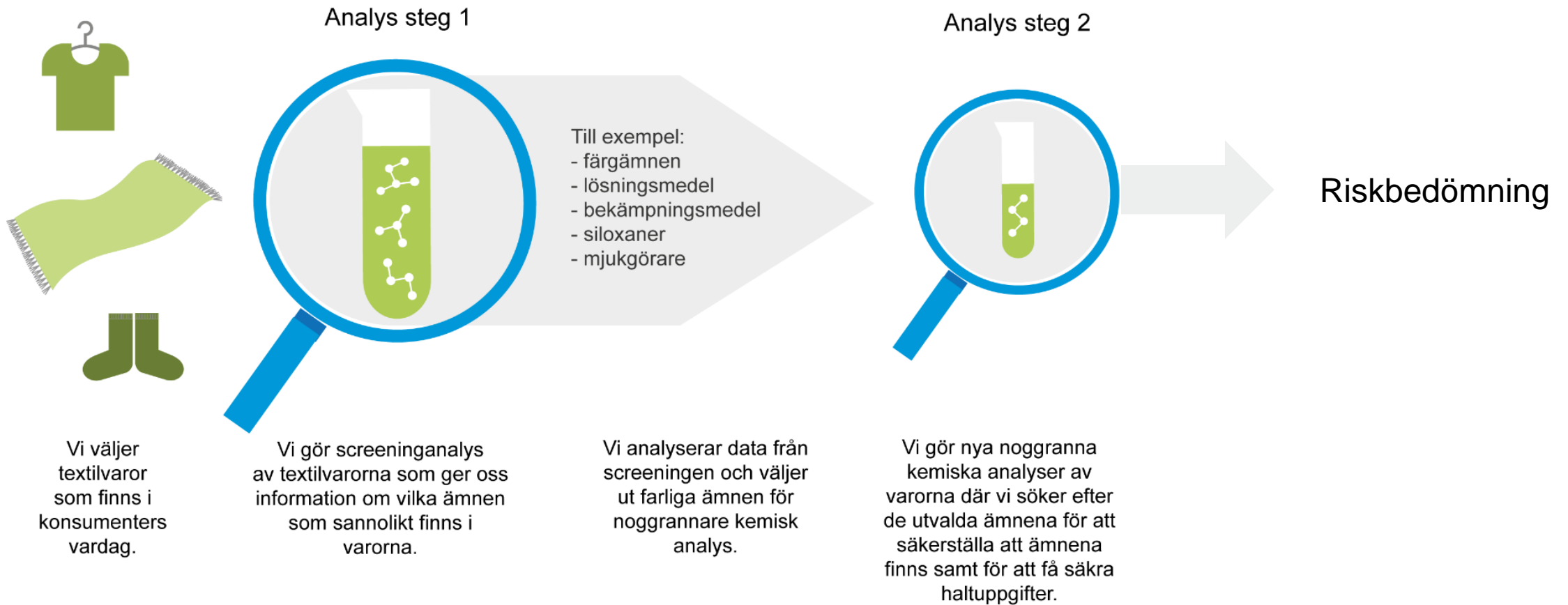
32 varor från svenska affärer

3 varor från utomeuropeiska
E-handelsplattformar

Inhandlade
maj-sep 2018

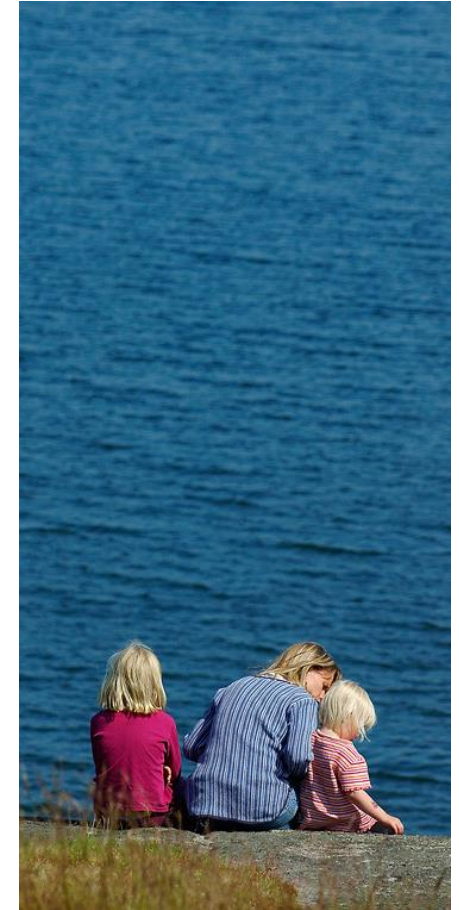

Metod för kartläggningen

Riskbedömning av 12 ämnen

- Åldrar: 1, 5, 10 år och vuxna
- Exponeringsscenarier:
  - Upptag **över huden** från kläder (alla åldrar)
  - Upptag **över mag- tarmkanalen** när 1-åringar suger/tuggar på textilier
  - Mängden **ämne på huden** som kan orsaka hudsensibilisering (alla åldrar)
- Om det inte fanns ämnesspecifik data användes **antaganden** om **migration** och **upptag**. Vi gjorde även antaganden om textilavvändningen och kontaktyta med plaggen.
  - Worst-case-metoden kan leda till överskattning av exponeringen, och därför ska resultaten inte tolkas som exakt risk för enskilda konsumenter, utan de ger oss en **indikation om att riskhanteringsåtgärder kan behövas**.

Riskbedömningen indikerar **inte** ökad risk för negativa hälsoeffekter vid de uppmätta halterna av:

Diisocyanater (4,4'-MDI, 2,6-TDI, 2,4-TDI)

Fenol

Dibutylftalat

Dekametylcyklopentasiloxan (D5)

Trifenylfosfat

Trikresylfosfat

För 4 ämnen indikerade riskbedömningen en **ökad risk** för negativa hälsoeffekter

Kinolin (CAS 91-22-5)

- Cancer

2,4,6-tri-tert-butylfenol (CAS 732-26-3)

- Levertoxicitet

C.I. Disperse Blue 124 (CAS 15141-18-1 tidigare: 61951-51-7/612-788-9)

- Hudsensibilisering

C.I. Disperse Red 60 (CAS 17418-58-5)

- Hudsensibilisering
- Toxisk för mjälten

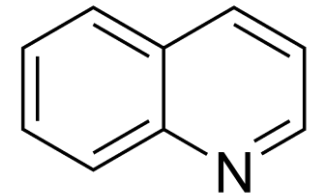
Ämnen som skulle kunna ge ökad risk för negativa hälsoeffekter vid användning av textil

Kinolin

- Carcinogen (Carc. 1B) och misstänkt mutagen (Muta. 2).
- Ingår i begränsning av 33 CMR-ämnen (post 72 Annex XVII till Reach).
  - Gränsvärde: 50 mg/kg
- Miljömärkningar: Oeko-tex (50 mg/kg), Bluesign (50 mg/kg).
- Förekommer som förorening i dispersionsfärgämnen och vat-färgämnen.
  - Övrigt: Impregneringsmedel? Kinolinderivat som utgångspunkt för vissa cyaninfärgämnen?
- Stockholms Universitet har hittat ämnet i 80% av kläder inköpta 2010-2014.

Resultat i vår studie

- Kinolin uppmättes i 1/3 av textilproverna.
- Hittades främst i polyester.
- Halter mellan 1,1-19 mg/kg.
- Riskbedömning visar att både exponeringen via huden för 1-åringar och oral exponering under de två första levnadsåren överskrider det hälsobaserade riktvärdet för cancer.

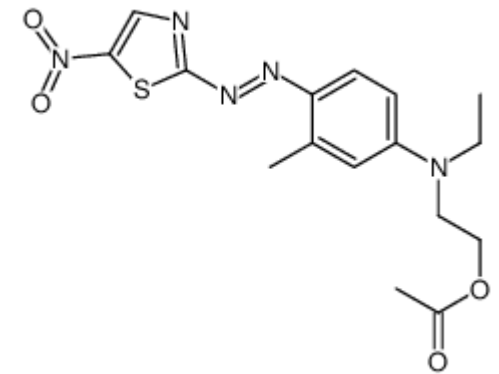
Ämnen som skulle kunna ge ökad risk för negativa hälsoeffekter vid användning av textil

C.I. Disperse Blue 124

- Harmoniserad klassificering som Skin Sens.1A utvärderas nu i EU
- Ämnet ingår i den föreslagna begränsningen av ca. 1000 allergiframkallande ämnen i bl.a. kläder och skor. Föreslaget gränsvärde för ämnet är 0,1 mg/kg textil
- Miljömärkningar: Oeko-tex (20 mg/kg), Bluesign (usage ban)

Resultat i vår studie

- Hittades i ett plagg (bomull/elastan)
- Halt 7 mg/kg
- Riskbedömning visar ökad risk för hudallergi

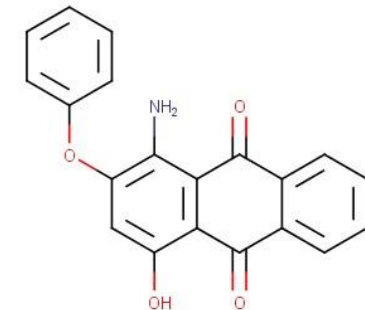
Ämnen som skulle kunna ge ökad risk för negativa hälsoeffekter vid användning av textil

C.I. Disperse Red 60

- Saknar harmoniserad klassificering med Kemikalieinspektionen anser att ämnet uppfyller kriterierna för hudsensibilisering och vi kommer eventuellt föreslå en harmoniserad klassificering

Resultat i vår studie

- Hittades i 4 plagg (bomull och polyester)
- Högsta halt 930 mg/kg
- Riskbedömningen visar ökad risk för hudallergi
- För 1-åringar som suger/tuggar på textilier fanns också en något ökad risk för effekter på mjälten

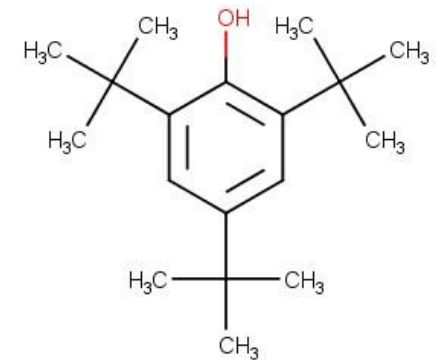
Ämnen som skulle kunna ge ökad risk för negativa hälsoeffekter vid användning av textil

2,4,6-tri-tert-butylfenol

- Används som antioxidant i bränsle och vid tillverkning av plast och gummi
- Harmoniserad klassificering som hudsensibiliserande (Skin Sens. 1B), reproduktionsstörande (Repr. 1B) och levereffekter vid lång eller upprepad exponering (STOT RE 2, lever) utvärderas EU-nivå
- Misstänks vara persistent, bioackumulerande och toxisk

Resultat i vår studie

- Hittades i 2 nylonmattor med gummerade undersidor
- Halt: 8 mg/kg
- Inga uppenbara användningar i textil. Kan komma från gummidelen av varan?
- Riskbedömning visar ökad risk för leverskador för barn som suger/tuggar på textil. Exponeringen var 2 ggr högre än riktvärdet. Oklart om exponeringsscenario är relevant om ämnet kommer från gummit och inte från textil

Så går kemikalieinspektionen vidare med resultaten

- Inga varor innehöll ämnen i halter som stred mot rådande lagstiftning
- Vi kommer se över behovet av ytterligare riskhanteringsåtgärder för kinolin
- Vi kommer se över behovet av en harmoniserad klassificering för hudsensibilisering för C.I. Disperse Red 60
- Vi kommer arbeta vidare med resultaten från non-target screening för att identifiera kandidater till Kemikalieinspektionens löpande arbete med riskhanteringsåtgärder inom EU:s lagstiftningar
- Information om enskilda kemiska ämnen som identifierades i textil har överförts till Kemikalieinspektionens verktyg för substitution, PRIO <https://www.kemi.se/prioguiden/start>
- Tillsynsverksamheten kommer på sikt att följa upp kinolin i textilvaror på marknaden

Tack för uppmärksamheten!

För fortsatt diskussion eller frågor, kontakta mig gärna på kristin.larsson@kemi.se